

राष्ट्रीय ग्रामीण आरोग्य अभियान

प्रस्तावना :-

देशाच्या आर्थिक व सामाजिक उन्नतीमध्ये आरोग्याचे अनन्यसाधारण महत्त्व आहे. जनता निरोगी असल्याशिवाय देशाची आर्थिक व सामाजिक प्रगती होवू शकत नाही. हाच मुद्दा लक्षात ठेवून संपूर्ण देशात राष्ट्रीय ग्रामीण आरोग्य अभियान सुरु करण्याचे ठरविले गेले आहे. यामध्ये प्राथमिक आरोग्य सेवेत कांही मूलभूत बदल करण्याचे योजिलेले आहे. मूलभूत आरोग्य सुविधामध्ये सुधारणा करण्याबरोबरच, परिसर स्वच्छता, पोषण व सुरक्षित पिण्याच्या पाण्याचा पुरवठा या बाबींकडेही लक्ष दिले जाणार आहे, कारण या बाबींचा आरोग्याशी थेट संबंध आहे. सर्वाना दर्जेदार आरोग्य सेवा पुरविणे व त्या सर्वाना सहज उपलब्ध करणे या अभियानाचे मुख्य उद्दिष्ट आहे. या अभियानाचे राष्ट्रीय स्तरावर उद्घाटन दिनांक १२ एप्रिल २००५ रोजी मा. पंतप्रधान यांचे शुभहस्ते संपन्न झाला आहे.

मा. पालकमंत्री, सोलापूर जिल्हा यांचे अध्यक्षतेखाली जिल्हा संनियंत्रण व सल्लागार समिती कार्यरत आहे. मा. अध्यक्ष जिल्हा परिषद सोलापूर यांचे अध्यक्षतेखाली जिल्हाआरोग्य मिशन समिती कार्यरत आहे. तसेच राष्ट्रीय ग्रामीण आरोग्याचे कामकाज करणेकरिता मा. जिल्हाधिकारी सोलापूर तथा अध्यक्ष जिल्हा एकात्मिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण सोसायटी नियामक मंडळ तसेच मा. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, सोलापूर तथा अध्यक्ष जिल्हा एकात्मिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण सोसायटी कार्यकारी मंडळ सोलापूर समिती कार्यरत आहेत. तसेच जिल्हास्तरावर जिल्हा कार्यक्रम व्यवस्थापन कक्ष कार्यान्वित आहे.

१. अभियानाचे नियंत्रण :- मा. पालकमंत्री, सोलापूर जिल्हा यांचे नियंत्रणाखालील जिल्हा संनियंत्रण व सल्लागार समिती कार्यरत आहे. मा. अध्यक्ष जिल्हा परिषद, सोलापूर यांचे अध्यक्षतेखाली जिल्हा आरोग्य मिशन समिती कार्यरत आहे. तसेच राष्ट्रीय ग्रामीण आरोग्य अभियानांचे कामकाज करणेकरिता मा. जिल्हाधिकारी, सोलापूर तथा अध्यक्ष जिल्हा एकात्मिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण सोसायटी नियामक मंडळ, तसेच मा. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, सोलापूर तथा अध्यक्ष जिल्हा एकात्मिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण सोसायटी कार्यकारी मंडळ, सोलापूर समिती कार्यरत आहे. उपरोक्त वरील सर्वांच्या मार्गदर्शनाखाली आरोग्य अभियानांचे दैनंदिन कामकाज करणेकरिता जिल्हास्तरावर जिल्हा कार्यक्रम व्यवस्थापन कक्ष कार्यान्वित करण्यात आलेला आहे. सदर कक्षात कंत्राटी पध्दतीने जिल्हा कार्यक्रम व्यवस्थापक, जिल्हा लेखा व्यवस्थापक व इतर कर्मचारी यांची नियुक्ती करण्यात आलेली आहे.

त्याच धर्तीवर अभियानाचे कामकाज तालुका स्तरावर व्यवस्थित कार्यान्वित होणेकरिता तालुका कार्यक्रम व्यवस्थापन कक्ष कार्यान्वित करण्यात आलेले आहे. सदर कक्षात कंत्राटी पध्दतीने अकौण्टंट व कॉम्प्युटर ऑपरेटर यांची नियुक्ती करण्यात आलेली आहे.

जननी सुरक्षा योजना

केंद्र शासनाच्या राष्ट्रीय ग्रामीण आरोग्य अभियानातर्गत सुरु करण्यांत आलेल्या जननी सुरक्षा योजना ही सन २००५ - २००६ पासून जिल्ह्यांत कार्यान्वित आहे.

उद्दिष्ट :-

- आरोग्य संस्थामध्ये होणा-या प्रसुतीचे प्रमाण वाढविणे.
- मातामृत्यु व बालमृत्यु कमी करणे.

लाभ मिळण्यासाठी पात्रता

- लाभ प्रथम दोन अपत्यापर्यंत देय
- महिलेचे वय प्रसवपूर्व नोंदणी (ए.एन.सी.) करताना किमान १९ वर्ष असावे.
- सदरची लाभार्थी महिला ही अनुसूचित जाती (एस.सी.)/अनुसूचित जमाती (एस.टी.) किंवा दारिद्र्य रेषेखालील असावी.

लाभाचे स्वरूप

- संस्थमध्ये प्रसुती झाल्यास रुपये ७००/-
- प्रसुती घरी प्रशिक्षित व्यक्तीकडून झाल्यास रुपये ५००/-
- सिझेरियन झाल्यास रुपये १५००/-
- संदर्भ सेवा दिल्यास येणारा खर्च

जननी सुरक्षा	२००६ - २००७	२००७ - २००८	२००८ - २००९
भौतिक अहवाल	६४३८	७२५१	८५४२

जननी सुरक्षा योजना सोलापूर जिल्ह्यांत कार्यान्वित केल्यापासून जिल्ह्यांतील गरोदर महिलांचे बाळंतपण दवाखान्यात होण्याच्या प्रमाणांत चांगल्या पध्दतीने वाढ झाल्याचे दिसून येते. म्हणजेच दवाखान्यात किंवा संस्थेत प्रसुती करून घेण्यांकरिता महिलांमध्ये चांगल्या प्रकारे जनजागृति होत असल्याचे दिसून येत आहे.

सोलापूर जिल्ह्यांत मागिल तीन वर्षांची संस्थेत झालेल्या बाळंतपणाची माहिती

	२००५ - २००६	२००६ - २००७	२००७ - २००८	२००८ - २००९
एकूण बाळंतपण जिल्हा	४७७८४	४४४८२	४८२६२	५८७७५
एकूण बाळंतपण घरी झालेले	५५.२६	४८.४८	३१.८०	१४.००
संस्थेत किंवा दवाखान्यात झालेले एकूण बाळंतपणाच्या	४४.७४	५१.५२	६८.२०	८६.००

बाल विकास केंद्र

● उद्दिष्टे :-

- १) ६ वर्षाखालील ग्रेड ३ व ४ च्या अतिकुपोषित बालकांना एकत्रित आरोग्य व आहार सेवा देवून अतिकुपोषित श्रेणीतून बाहेर काढणे.
 - २) बालविकास केंद्रात शासकिय यंत्रणा आणि मातांना एकत्रित आरोग्य व आहारसेवा देण्याबाबत प्रशिक्षित करणे.
 - ३) बालकांच्या मातेने घरच्या घरी बालकांच्या आरोग्याची काळजी घेवून आणि चौरस आहार वेळेवर देवून बालकांच्या वजनात वाढ करण्यांकरिता मातांना सक्षम करणे.
 - ४) कुपोषण मुक्त समाजासाठी मातेचा / समाजाचा आत्मविश्वास वाढविणे.
- जिल्ह्यांत सन २००८ - २००९ मध्ये एकूण २२ प्राथमिक आरोग्य केंद्रात कुपोषित २७३ ग्रेड ३ व ४ ची बालके बाल विकास केंद्रात माहे ऑगस्ट २००८ मध्ये दाखल करण्यांत आलेले आहेत.
 - जिल्हास्तरावर बाल विकास केंद्रासाठी निवड करण्यांत आलेल्या प्राथमिक आरोग्य केंद्रातील वैद्यकिय अधिकारी, तालुका वैद्यकिय अधिकारी व बालविकास प्रकल्प अधिकारी यांचे एक दिवशीय प्रशिक्षण घेण्यांत आले. तसेच **औरंगाबाद येथील बालविकास केंद्रास अभ्यासदौरा करण्यांत आलेला होता.** तसेच राजमाता जिजाऊ अभियानांतर्गत पुर्नप्रशिक्षण देण्यांत आलेले होते. व त्यानंतर सदर बालविकास केंद्र चालू करण्यांत आले.
 - सदर बाल विकास केंद्रासाठी प्राथमिक आरोग्य केंद्रात एक स्वतंत्र कक्ष विकसित करण्यात येवून येथे ० ते ६ वयोगटातील कुपोषित बालके २१ दिवस आंतररुग्ण म्हणून भरती करण्यांत येतात.
 - बालविकास केंद्रामध्ये भरती करण्यात आलेल्या प्रति कुपोषित बालकांस प्रति दिन रुपये १६०/- खर्च करण्यात येतो. यामध्ये कुपोषित बालकांच्या मातेची बुडीत मजूरी, माता व बालकांचा आहार व औषधे व तज्ञांचा तपासणीचा खर्च करण्यात येतो.

सदरच्या बालविकास प्रकल्प केंद्रात एकूण ४५१ मुले सहभागी झाली होती. सदर मुलांच्या वजनात चांगल्या प्रकारे वाढ झालेली आहे. त्यामुळे सोलापूर जिल्ह्यांतील ग्रेड ३ व ४ मुलांच्या संख्येत मोठ्या प्रमाणात घट झाल्याचे दिसून आलेले आहे. या प्रकल्पामुळे सध्या महाराष्ट्रात सोलापूर जिल्ह्यांत कुपोषण कमी करण्यांत २ नंबर वर असल्याचे राजमाता जिजाऊ अभियान यांचेकडून प्रसिध्द करण्यांत आलेले आहे.

त्याच धर्तीवर सोलापूर जिल्ह्यांत ४४ ठिकाणी बालविकास प्रकल्प राबविणे प्रस्तावित करण्यांत आलेले आहे.

राजमाता जिजाऊ माता बाल आरोग्य व पोषण मिशन

प्रपत्र ३ (प्राप्त अहवालानुसार)(सिडीसी १)

श्रेणी मध्ये आढळलेली तफावत

अ. नं.	प्रा.आ. केंद्राचे नांव	दाखल झाल्याच्या श्रेणी						२१ दिवसानंतर आढळलेली श्रेणी					
		एन	१	२	३	४	एकूण	एन	१	२	३	४	एकूण
१	औराद	०	२	६	३	०	११	०	२	३	४	०	९
२	वोराळे	०	०	६	४	२	१२	०	०	५	५	२	१२
३	कोंडी	०	२	६	५	०	१३	१	३	७	१	०	१२
४	साडे	०	०	१	४	१	६	०	०	४	१	१	६
५	नाझरे	०	२	९	४	०	१५	१	२	१०	२	०	१५
६	माडी	०	०	२	१०	१	१३	०	१	६	६	०	१३
७	आंधळगांव	०	१	४	७	१	१३	१	२	६	३	०	१२
८	जेऊर अ	०	३	४	६	०	१३	१	६	५	१	०	१३
९	मैदर्गी	३	२	३	४	१	१३	३	५	३	१	१	१३
१०	गादेगाव	१	३	६	२	१	१३	२	५	५	१	०	१३
११	कामती बु	१	१	५	४	०	११	०	३	५	२	०	१०
१२	पाटकुल	१	३	७	२	०	१३	३	४	५	१	०	१३
१३	माळीनगर	०	०	४	६	२	१२	०	०	६	४	२	१२
१४	माळशिरस	०	०	८	४	१	१३	०	२	६	५	०	१३
१५	वैराग	०	१	६	७	१	१५	०	२	१०	२	०	१४
१६	होटगी	०	०	७	५	१	१३	०	१	८	३	०	१२
१७	मोडनिंब	०	२	४	६	१	१३	२	३	५	१	२	१३
१८	माढा	०	०	६	३	०	९	०	१	६	१	०	८
१९	आगळगांव	०	०	२	८	०	१०	०	०	५	४	०	९
२०	कासेगांव	०	२	३	४	५	१४	२	०	३	४	२	११
२१	अकोला वासूद	०	०	१	९	१	११	०	१	६	४	०	११
२२	केम	०	०	५	८	०	१३	०	०	१३	०	०	१३
	एकूण	६	२४	१००	१०७	१९	२६९	१६	४३	१३२	५६	१०	२५७

राजमाता जिजाऊ माता बाल आरोग्य व पोषण मिशन औरंगाबाद

अंतर्गत बाल उपचार केंद्र अहवाल माहे-मार्च/एप्रिल २००९

अ.नं.	बाल उपचार केंद्राचे नांव	केद्रात दाखल होताना								केद्रातून सोडताना									
		सा.	१	२	३	४	-१ एस डी	-२ एस डी	-३ एस डी	एकूण	सा.	१	२	३	४	-१ एस डी	-२ एस डी	-३ एस डी	एकूण
१	नागनसूर	०	०	०	१२	१	०	०	०	१३	०	०	५	६	०	०	२	०	१३
२	करजगी	०	०	०	१२	०	०	०	०	१२	०	०	७	५	०	०	०	०	१२
३	अनगर	०	०	५	८	०	०	०	०	१३	०	२	८	३	०	०	०	०	१३
४	नरखेड	०	१	९	२	१	०	०	०	१३	०	४	८	०	१	०	०	०	१३
५	वळसंग	०	०	३	६	१	०	०	०	१०	०	०	८	१	१	०	०	०	१०
६	बोरामणी	०	०	८	३	०	०	०	०	११	०	०	१०	१	०	०	०	०	११
७	पिलीव	०	०	५	८	०	०	०	०	१३	०	१	८	४	०	०	०	०	१३
८	वेळापूर	०	०	७	५	०	०	०	०	१२	०	२	७	३	०	०	०	०	१२

९	शंकरनगर	०	०	०	०	०	०	३	९	१२	०	०	०	०	३	६	२	११	
१०	मरवडे	०	०	९	४	०	०	०	०	१३	०	६	६	१	०	०	०	१३	
११	भोसे	०	०	०	४	०	०	०	९	१३	०	०	४	०	०	०	९	१३	
१२	टेंभूर्णी	०	०	६	४	०	०	०	०	१०	०	२	६	१	०	०	०	९	
१३	पिंपळनेर	०	०	५	४	०	०	०	०	९	०	०	९	०	०	०	०	९	
१४	महूद	०	०	११	१	०	०	०	०	१२	०	४	८	०	०	०	०	१२	
१५	जवळा	०	०	५	८	०	०	०	०	१३	०	०	११	२	०	०	०	१३	
१६	वडाळा	०	०	९	४	०	०	०	०	१३	०	५	८	०	०	०	०	१३	
१७	करकंब	०	०	७	२	०	०	०	०	९	०	६	३	०	०	०	०	९	
१८	रोपळे	०	०	९	३	०	०	०	०	१२	०	१	८	३	०	०	०	१२	
१९	कोटी	०	०	०	४	०	०	०	८	१२	०	०	३	१	०	४	२	१२	
२०	जेउर	०	०	०	२	०	०	०	११	१३	०	०	३	०	०	०	९	१२	
२१	चिखर्डे	०	१	७	५	०	०	०	०	१३	०	२	७	३	०	०	०	१२	
२२	उपळे दुमाला	०	२	७	३	०	०	०	०	१२	१	६	५	०	०	०	०	१२	
	एकूण	०	४	११२	१०४	३	०	३	३७	२६३	१	४१	१४२	३४	२	७	१९	३	२५९

शालेय आरोग्य तपासणी कार्यक्रम

राष्ट्रीय ग्रामीण आरोग्य अभियानांतर्गत इयत्ता १ ली ते १० पर्यंतच्या विद्यार्थ्यांची आरोग्य तपासणी करण्याचा कार्यक्रम जिल्ह्यांत २००८ पासून राबविण्यास सुरुवात झालेली आहे. शालेय आरोग्य तपासणी कार्यक्रमांतर्गत जिल्ह्यांत ११ वैद्यकिय पथके स्थापन करण्यात आलेली आहेत. प्रत्येक पथकामध्ये दोन डॉक्टर (एक पुरुष व एक महिला), एक परिचारिका व मिश्रक यांचा समावेश आहे. या पथकाचे मुख्यालय ग्रामीण रुग्णालय आहे. सदर पथकामार्फत १ ली ते १० वी पर्यंतच्या सर्व विद्यार्थ्यांची वैद्यकिय तपासणी पथकाकडून करण्यांत येत आहे.

सदर पथकाद्वारे तपासणी करण्यात आलेल्या किरकोळ आजारी असणा-या विद्यार्थ्यांना शाळेतच औषधोपचार दिला जाईल. विशेष उपचाराची गरज असणा-या विद्यार्थ्यांना ग्रामीण रुग्णालय किंवा उपजिल्हा रुग्णालयांकडे संदर्भित करण्यांत येते.

मा. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, सोलापूर यांनी सोलापूर जिल्ह्यांतील साखर कारखाने, दूध संघ, बँका स्वयंसेवी संस्था राजकिय व्यक्ती यांना हृदयशस्त्रक्रियेकरिता मदत करणे बाबत केलेल्या अहवानानुसार मा. आ. श्री. रणजितसिंह मोहितेपाटील, मा. श्री. धैर्यशिल मोहिते पाटील यांनी ०४ मुलांच्या व मा. आ. श्री. बबनराव शिंदे यांनी ०२ मुलांच्या हृदयशस्त्रक्रियेकरिता येणारा खर्च केलेला आहे.

हृदयरोग एकुण झालेल्या शस्त्रक्रिया २००७ - २००८

अ. न.	लाभार्थीचे नांव	लिंग	वय	गांव	प्रा.आ.कें	तालुका
१	गौतम बापू गायकवाड	पु.		उंबरगा	आगळगांव	बार्शी
२	सोनाली मोहन माळी	स्त्री		भोसे	भोसे	मंगळवेढा
३	अक्षय दत्तात्रेय सुर्यवंशी	पु.		मरवडे	मरवडे	मंगळवेढा
४	अमिर जब्बार मणीयार	पु.		कामती बु.	कामती बु.	मोहोळ
५	सुप्रिया राजेंद्र भुसारे	स्त्री		धानोरे	वेळापूर	माळशिरस
६	विजय मोहन यादव	पु.		वानेवाडी	चिखर्डे	बार्शी
७	रेश्मा अनिल खटके	स्त्री		केतूर	कोटी	करमाळा
८	अक्षय माणिक पांडव	पु.		कवितगांव	केम	करमाळा
९	सुदाम श्रावण वाघमारे	पु.	८	सिं. टाकळी	पाटुकल	मोहोळ
१०	गणेश रामदास गर्जे	पु.		जिंती	कोटी	करमाळा
११	रामराजे संभाजी वाघमारे	पु.	९	मोहोळ	शिरापूर	मोहोळ

१२	विकास नाथाजी पाटील	पु.	९	पाटीलवस्ती फडतरी	माळीनगर	माळशिरस
१३	कोमल कोंडीबा काशीद	स्त्री		सोनंद	जवळा	सांगोला
१४	स्नेहल प्रशांत ओहोळ	स्त्री		माढा	माढा	माढा
१५	पल्लवी विभिषण वाघमारे	स्त्री		बोरगांव	उपळे धुमाला	बार्शी
१६	प्रथमेश धनाजी खंडाळे	पु.		सोनंद	जवळा	सांगोला
१७	रुपाली रमेश हंडाळे	स्त्री		बादलेवाडी	अकोला	सांगोला
१८	प्राजक्ता चंद्रकांत आगासे	स्त्री		होटगी	होटगी	द. सोलापूर
१९	संदीप शहाजीराव देशमुख	पु.		कासेगांव	कासेगांव	पंढरपूर
२०	सागर बाबा खरात	पु.		कटफळ	महूद	सांगोला
२१	सोनाली विठोबा बंडगर	स्त्री		मरवडेवस्ती	मरवडे	मंगळवेढा
२२	उमेश सज्जन निचळ	पु.		कोथळे	अंकोली	मोहोळ
२३	गौरी उध्दव मुंडे	स्त्री		माढा	माढा	माढा
२४	मदिना महमद नदापु	स्त्री		कवठे	ति-हे	उत्तर सोलापूर
२५	मोनिका किसन गोडसे	स्त्री		अनगर	अनगर	मोहोळ
२६	मारुती बापूराव वाघमोडे	पु.		पिसेवस्ती	वेळापूर	माळशिरस
२७	चिदानंद अरुण शेंडगे	पु.		पिंपळनेर	पिंपळनेर	माढा
२८	बापू अभिमान ताकमोगे	पु.		भोगेवाडी	रोपळे	माढा
२९	संतोष महादेव मोरे	पु.		मुढेवाडी	कासेगांव	पंढरपूर
३०	मयूरी बापू आवताडे	स्त्री		फळवणी	पिलीव	माळशिरस
३१	मल्लिकार्जुन गुरण्णा लंबू	पु.	८	संगोळगी	मैदगी	अक्कलकोट
३२	गणेश पांडुरंग राजगुरु	पु.		वाकीशिवणी	महूद	सांगोला
३३	कांचन सजेराव रुपनवर	स्त्री		कुरबावी	मोरोची	माळशिरस
३४	मनिषा अप्पासाहेब बोधगिरे	स्त्री		मदनवस्ती	कोळा	सांगोला
३५	पुनम सुभाष माने	स्त्री		जवळा	जवळा	सांगोला
३६	मोनाली किसन कानगुडे	स्त्री		देवळाली	साडे	करमाळा
३७	आयेशा बडेशा जमादार	स्त्री		शिंडगांव	वळसंग	द. सोलापूर
३८	विधी विकास घोलप	स्त्री		घोलपवाडा, कनाडगल्ली		करमाळा
३९	विशाल उत्तम पवार	पु.		कळमण	वडाळा	उत्तर सोलापूर
४०	सुचिता विजय पाटोळे	स्त्री		अण्णाभाऊ साठे वस्ती टाकळीरोड	न.पा.	पंढरपूर

४१	किरण ज्ञानेश्वर बारले	पु.		बाजरेवस्ती	करकंब	पंढरपूर
४२	अभिजित दगडू देडे	पु.		किणी	शिरवळ	अक्कलकोट
४३	शिवाजी अप्पा आयवळे	पु.		चाळे	कासेगांव	पंढरपूर
४४	आकाश गोरखनाथ बोधरे	पु.		नातेपुते	मांडवे	माळशिरस

रुग्ण कल्याण समिती

जिल्ह्यांतील ग्रामीण भागांतील जनतेला परिणामकारक व गुणवत्तापूर्ण आरोग्य सेवा मिळण्यासाठी शासनाच्या सूचनानुसार सर्व प्राथमिक आरोग्य केंद्रे, उपजिल्हा रुग्णालय, ग्रामीण रुग्णालय येथे रुग्ण कल्याण समितीची स्थापना करण्यात आली आहे.

वैशिष्ट्ये :-

- रुग्णाचे कल्याण हा केंद्रबिंदू
- पंचायत राज सदस्य व गैर सरकारी संस्थांचा आरोग्य व्यवस्थापनात सहभाग
- प्रतिवर्षी रुपये १.०० लक्ष अनुदान शासनाकडून देण्यांत येणार
- दानशूर व्यक्ती व संस्थाकडून साधनसंपत्ती वस्तु किंवा रोख रक्कमेच्या स्वरूपात घेता येईल.
- रुग्ण कल्याण समिती प्राप्त होणारे अनुदान स्थानिक गरजानुसार व शासनाच्या नियमानुसार खर्च करण्यांचे स्वातंत्र्य.

निधी विनियोग :-

१. रुग्णांच्या सार्वजनिक सोयी :- पिण्याचे पाणी, स्वच्छता, बसण्याची सोय इत्यादी.
२. व्यक्तींना देण्यांत यावयाच्या सेवा :- गरीब रुग्णांस एखादे औषध, प्रयोगशाळेतील आत्यावश्यक तपासणी, संदर्भ सेवा इत्यादी
३. रुग्ण कल्याणाच्या योजना :- मातांना जेवणाची सोय, बाळंतपणनंतर आईस व बाळास कपडे इत्यादी.

राष्ट्रीय ग्रामीण आरोग्य अभियानांतर्गत सोलापूर जिल्ह्यांतील प्राथमिक आरोग्य केंद्रानिहाय स्थापन करण्यांत आलेल्या रुग्ण कल्याण समितीचे नोंदणी क्रमांक व दिनांकाची माहिती दर्शविणारा तक्ता

अ.क्र.	शासकिय रुग्णालयांचे नांव प्राथमिक आरोग्य केंद्र	संपूर्ण पत्ता	रुग्ण कल्याण समिती नोंदणी क्रमांक	दिनांक
1	वडाळा	प्रा.आ.केंद्र, वडाळा ता. उत्तर सोलापूर	Maha/998 /07	22-08-2007
2	कोंडी	प्रा.आ.केंद्र,कोंडी ता. उत्तर सोलापूर	Maha/1188 /07	07-09-2007
3	मार्डी	प्रा.आ.केंद्र, मार्डी ता. उत्तर सोलापूर	Maha/1078 /07	24-08-2007
4	ति-हे	प्रा.आ.केंद्र, ति-हे ता. उत्तर सोलापूर	Maha/1291/07	21-09-2007
5	कंदलगांव	प्रा.आ.केंद्र, कंदलगांव ता. दक्षिण सोलापूर	Maha/1306/07	21-09-2007

6	वळसंग	प्रा.आ.केंद्र वळसंग ता. दक्षिण सोलापूर	Maha/1294/07	21-09-2007
7	ओराद	प्रा.आ.केंद्र ओराद ता. दक्षिण सोलापूर	Maha/1309/07	21-09-2007
8	बोरामणी	प्रा.आ.केंद्र बोरामणी ता. दक्षिण सोलापूर	Maha/1308/07	21-09-2007
9	होटगी	प्रा.आ.केंद्र होटगी ता. दक्षिण सोलापूर	Maha/1300/07	21-09-2007
10	भंडारकवठे	प्रा.आ.केंद्र भंडारकवठे ता. दक्षिण सोलापूर	Maha/1295/07	21-09-2007
11	शिरापूर	प्रा.आ.केंद्र शिरापूर ता. मोहोळ	Maha/1443/07	17-10-2007
12	नरखेड	प्रा.आ.केंद्र नरखेड ता. मोहोळ	Maha/1449/07	17-10-2007
13	अनगर	प्रा.आ.केंद्र अनगर ता. मोहोळ	Maha/1444/07	17-10-2007
14	पाटकूल	प्रा.आ.केंद्र पाटकूल ता. मोहोळ	Maha/1448/07	17-10-2007
15	कामती	प्रा.आ.केंद्र कामती ता. मोहोळ	Maha/1442/07	17-10-2007
16	बेगमपूर	प्रा.आ.केंद्र बेगमपूर ता. मोहोळ	Maha/1436/07	17-10-2007
17	अंकोली	प्रा.आ.केंद्र अंकोली ता. मोहोळ	Maha/1438/07	17-10-2007
18	कुरुल	प्रा.आ.केंद्र कुरुल ता. मोहोळ	प्रस्ताव सादर केलला आहे	
19	सलगर	प्रा.आ.केंद्र, सलगर ता. मंगळवेढा	Maha/1358/07	03-10-2007
20	आंधळगांव	प्रा.आ.केंद्र, आंधळगांव ता. मंगळवेढा	Maha/1361/07	03-10-2007
21	मरवडे	प्रा.आ.केंद्र, मरवडे ता. मंगळवेढा	Maha/1359/07	03-10-2007
22	बोराळे	प्रा.आ.केंद्र, बोराळे ता. मंगळवेढा	Maha/1357/07	03-10-2007
23	भोसे	प्रा.आ.केंद्र, भोसे ता. मंगळवेढा	Maha/1356/07	03-10-2007
24	महूद	प्रा.आ.केंद्र महूद ता. सांगोला	Maha/326/08	05-03-2008
25	अकोला	प्रा.आ.केंद्र अकोला ता. सांगोला	Maha/1447/07	17-10-2007
26	जवळा	प्रा.आ.केंद्र जवळा ता. सांगोला		
27	कोळा	प्रा.आ.केंद्र कोळा ता. सांगोला	Maha/1445/07	17-10-2007
28	नाझरे	प्रा.आ.केंद्र नाझरे ता. सांगोला	Maha/14374/07	17-10-2007
29	घेरडी	प्रा.आ.केंद्र घेरडी ता. सांगोला	Maha/327/08	05-03-2008
30	रोपळे	प्रा.आ.केंद्र रोपळे ता. माढा	Maha/1241/07	09-12-2007
31	माढा	प्रा.आ.केंद्र माढा ता. माढा	Maha/1242/07	09-12-2007
32	मोडनिंब	प्रा.आ.केंद्र मोडनिंब ता. माढा	Maha/1238/07	09-12-2007
33	टेंभुर्णी	प्रा.आ.केंद्र टेंभुर्णी ता. माढा	Maha/1244/07	09-12-2007
34	पिंपळनेर	प्रा.आ.केंद्र पिंपळनेर ता. माढा	Maha/1239/07	09-12-2007
35	मानेगाव	प्रा.आ.केंद्र मानेगाव ता. माढा	Maha/1243/07	09-12-2007
36	परिते	प्रा.आ.केंद्र परिते ता. माढा	Maha/323/08	05-03-2008
37	उपळाई	प्रा.आ.केंद्र उपळाई ता. माढा	Maha/1240/07	09-12-2007
38	जेऊर	प्रा.आ.केंद्र जेऊर ता. अक्कलकोट	Maha/1236/07	09-12-2007
39	नागणसूर	प्रा.आ.केंद्र नागणसूर ता. अक्कलकोट	Maha/1232/07	09-12-2007
40	वागदरी	प्रा.आ.केंद्र वागदरी ता. अक्कलकोट	Maha/1233/07	09-12-2007
41	चपळगाव	प्रा.आ.केंद्र चपळगाव ता. अक्कलकोट	Maha/1237/07	09-12-2007
42	करजगी	प्रा.आ.केंद्र करजगी ता. अक्कलकोट	Maha/1235/07	09-12-2007
43	मैदगी	प्रा.आ.केंद्र मैदगी ता. अक्कलकोट	Maha/1234/07	09-12-2007
44	दूधनी	प्रा.आ.केंद्र दुधनी ता. अक्कलकोट	Maha/1230/07	09-12-2007

45	शिरवळ	प्रा.आ.केंद्र शिरवळ ता. अक्कलकोट	Maha/1231/07	09-12-2007
46	साडे	प्रा.आ.केंद्र साडे ता. करमाळा	Maha/1296/07	21-09-2007
47	कोटी	प्रा.आ.केंद्र कोटी ता. करमाळा	Maha/1293/07	29-09-2007
48	जेऊर	प्रा.आ.केंद्र जेऊर ता. करमाळा	Maha/1297/07	21-09-2007
49	वरकुटे	प्रा.आ.केंद्र वरकुटे ता. करमाळा	Maha/1298/07	21-09-2007
50	केम	प्रा.आ.केंद्र केम ता. करमाळा	Maha/325/08	05-03-2008
51	वेराग	प्रा.आ.केंद्र वेराग ता. बार्शी	Maha/1440/07	17-10-2007
52	चिखर्डे	प्रा.आ.केंद्र चिखर्डे ता. बार्शी	Maha/1434/07	17-10-2007
53	आगळगांव	प्रा.आ.केंद्र आगळगांव ता. बार्शी	Maha/1435/07	17-10-2007
54	पानगांव	प्रा.आ.केंद्र पानगांव ता. बार्शी	Maha/1439/07	17-10-2007
55	गोडगांव	प्रा.आ.केंद्र गोडगांव ता. बार्शी	Maha/1433/07	17-10-2007
56	तडवळे	प्रा.आ.केंद्र तडवळे ता. बार्शी	Maha/1441/07	17-10-2007
57	उपळे दुमाला	प्रा.आ.केंद्र उपळेदुमाला ता. बार्शी	Maha/1436/07	17-10-2007
58	माळीनगर	प्रा.आ.केंद्र माळीनगर ता. माळशिरस	Maha/1256/07	14-09-2007
59	माळशिरस	प्रा.आ.केंद्र माळशिरस ता. माळशिरस	Maha/1259/07	14-09-2007
60	लवंग	प्रा.आ.केंद्र लवंग ता. माळशिरस	Maha/1258/07	14-09-2007
61	पिलीव	प्रा.आ.केंद्र पिलीव ता. माळशिरस	Maha/1255/07	14-09-2007
62	मांडवे	प्रा.आ.केंद्र मांडवे ता. माळशिरस	Maha/1292/07	21-09-2007
63	बोरगांव	प्रा.आ.केंद्र बोरगांव ता. माळशिरस	Maha/461/08	26-03-2008
64	वेळापूर	प्रा.आ.केंद्र वेळापूर ता. माळशिरस	Maha/1260/07	14-09-2007
65	मोरोची	प्रा.आ.केंद्र मोरोची ता. माळशिरस	Maha/1303/07	21-09-2007
66	फोंडशिरस	प्रा.आ.केंद्र फोंडशिरस ता. माळशिरस	Maha/1304/07	21-09-2007
67	शंकरनगर	प्रा.आ.केंद्र शंकरनगर ता. माळशिरस	Maha/1302/07	21-09-2007
68	पुरंदावडे	प्रा.आ.केंद्र पुरंदावडे ता. माळशिरस	Maha/1305/07	21-09-2007
69	माणकी	प्रा.आ.केंद्र माणकी ता. माळशिरस	Maha/1257/07	14-09-2007
70	गादेगांव	प्रा.आ.केंद्र गादेगांव ता. पंढरपूर	Maha/1301/07	21-09-2007
71	करकंब	प्रा.आ.केंद्र करकंब ता. पंढरपूर	Maha/1360/07	10-03-2007
72	रोपळे	प्रा.आ.केंद्र रोपळे ता. पंढरपूर	Maha/1362/07	03-10-2007
73	पुळुज	प्रा.आ.केंद्र पुळुज ता. पंढरपूर	Maha/1432/07	17-10-2007
74	भाळवणी	प्रा.आ.केंद्र भाळवणी ता. पंढरपूर	Maha/1355/07	10-03-2007
75	कासेगांव	प्रा.आ.केंद्र कासेगांव ता. पंढरपूर	Maha/1261/07	14-09-2007
76	खर्डी	प्रा.आ.केंद्र खर्डी ता. पंढरपूर	Maha/1299/07	21-09-2007
77	तुंगत	प्रा.आ.केंद्र तुंगत ता. पंढरपूर	Maha/1354/07	03-10-2007

वार्षिक देखभाल व दुरुस्ती निधी

अभियानांतर्गत वार्षिक देखभाल व दुरुस्ती निधीसाठी उपजिल्हा / ग्रामीण रुग्णालयांस रुपये १,००,०००/-, प्राथमिक आरोग्य केंद्राना रुपये ५०,०००/- इतका व उपकेंद्रास रुपये १०,०००/- निधी रुग्ण कल्याण समितीच्या मान्यतेने खालील बाबींकरिता खर्च करणेकरिता देण्यांत येतो.

१. रुग्णालयांची मुख्य इमारत, निवासस्थाने यांचे देखभालीसाठी
२. परिसर स्वच्छता व त्यासाठी आवश्यक असल्यास मजूर लावणे.
३. रुग्णालयांतील उपकरणे व फर्निचर यांचे देखभालीसाठी
४. संस्थामधील उपकरणे, गादया, पलंग यांचे दुरुस्तीकरिता
५. कार्यालयीन उपकरणे, उदा:- संगणक, प्रिंटर यांची देखभाल
६. आरोग्य संस्था संबंधित ड्रेनेज व संबंधित बाबींची देखभाल, संडास, बाथरूम किरकोळ दुरुस्तीकरिता
७. पाणीपुरवठा सुस्थितीत करण्यांकरिता
८. वीजपुरवठा सुरळीत करणे.
९. इमारतीस रंगरंगोटी करणे.

अबंधित निधी

अभियानांतर्गत अबंधित निधीअंतर्गत ग्रामीण/ उपजिल्हा रुग्णालय रुपये २५,०००/- प्राथमिक आरोग्य केंद्राकरिता रुपये २५०००/- व उपकेंद्राकरिता रुपये १०,०००/- इतका निधी खालील अत्यावश्यक बाबींकरिता खर्च करणेकरिता अनुदान देण्यांत येते.

१. प्राथमिक आरोग्य केंद्रासाठी पाणीपुरवठा
२. वीज पुरवठा
३. परिसर स्वच्छता
४. अत्यावश्यक रुग्णांना संदर्भसेवा देणेसाठी
५. आपत्कालिन वेळेस रुग्णांना संदर्भ सेवा देणेसाठी
६. अत्यावश्यक कंझुमेबल साहित्य खरेदी करणेसाठी
७. ब्लचिंग पाऊडर खरेदी करणेकरिता
८. ड्रेनेज स्वच्छतेसाठी
९. ज्या बाबींसाठी निश्चित निधी उपलब्ध नाहीत अशा बाबीं अबंधित निधीतून वापरता येतात.

भारतीय सार्वजनिक आरोग्य प्रमाणक (आय.पी.एच.एस.)

समाजाला विशिष्ट दर्जाच्या आरोग्य सेवा देण्याचे या अभियानांतर्गत निश्चित केलेले आहे. गेल्या कांही वर्षात आरोग्य सेवांच्या पायाभूत सुविधात मोठ्या प्रमाणावर वाढ करण्यांत आलेली आहे. तथापि गुणवत्तेच्या बाबतीत विशेष लक्ष दिले गेले नाही. म्हणून आताही " प्रमाणकांची" कल्पना अभियानांत समाविष्ट करण्यांत आलेली आहे. ही प्रमाणके ग्रामीण रुग्णालये, प्राथमिक आरोग्य केंद्र व उपकेंद्रे यांना लागू केले जातात. या प्रमाणकांत

- १) मनुष्यबळाची उपलब्धता
- २) साधनसामुग्रीची उपलब्धता
- ३) प्रयोगशाळांची उपलब्धता
- ४) औषधांची उपलब्धता
- ५) तातडीच्या वैद्यकिय सेवांची उपलब्धता
- ६) आपत्कालिन वैद्यकिय सेवांची उपलब्धता

इत्यादी बाबींचा समावेश करण्यांत आलेली आहे.

आयपीएचएस अंतर्गत निवड करण्यांत आलेली ग्रामीण / उपजिल्हा रुग्णालये

- १.उपजिल्हा रुग्णालय, पंढरपूर
- २.उपजिल्हा रुग्णालय, अकलूज
- ३.उपजिल्हा रुग्णालय, करमाळा
- ४.ग्रामीण रुग्णालय, कुर्डूवाडी
- ५.ग्रामीण रुग्णालय, अक्कलकोट
- ६.ग्रामीण रुग्णालय, नातेपुते
- ७.ग्रामीण रुग्णालय, सांगोला
- ८.ग्रामीण रुग्णालय, मोहोळ

आयपीएचएस अंतर्गत निवड करण्यांत आलेली जिल्ह्यांतील प्राआकेंद्रनिहाय उपकेंद्राची यादी

सन २००८ - २००९

अ.क्र.	उपकेंद्राचे नांव	प्राथमिक आरोग्य केंद्राचे नांव	तालुका
१	आचेंगाव	वळसंग	दक्षिण सोलापूर
२	बरुर	औराद	दक्षिण सोलापूर
३	उळे	बोरामणी	दक्षिण सोलापूर
४	कर्जाळ	दुधनी	अक्कलकोट
५	मुंढेवाडी	करजगी	अक्कलकोट
६	किणी	शिरवळ	अक्कलकोट
७	चिखलठाणा	जेऊर	करमाळा
८	जानेगाव	जेऊर	करमाळा
९	वीट	कोर्टी	करमाळा
१०	पेनूर	पाटकुल	मोहोळ
११	येणकी	बेगमपूर	मोहोळ
१२	कुरुल	कामती	मोहोळ
१३	खंडोबाची वाडी	अनगर	मोहोळ
१४	अरळी	बोराळे	मंगळवेढा
१५	लक्ष्मीदहिवडी	अंधळगांव	मंगळवेढा
१६	कडलास	जवळा	सांगोला
१७	महिम	महूद	सांगोला
१८	निमंगाव	पिपंळनेर	माढा
१९	अरण	मोडनिंब	माढा
२०	गुळवंची	कोंडी	उत्तर सोलापूर
२१	धर्मपूरी	मोरोची	माळशिरस
२२	संग्रामनगर	माळीनगर	माळशिरस
२३	खंडाळी	बोरगांव	माळशिरस
२४	भेंडीशेगांव	गादेगांव	पंढरपूर
२५	खेडभाळवणी	गादेगांव	पंढरपूर
२६	काटेगांव	आगळगांव	बार्शी
२७	जामगांव	उपळे दुमाला	बार्शी

आयपीएचएस अंतर्गत निवड करण्यांत आलेली प्राथमिक आरोग्य केंद्रे

आय.पी.एच.एस.अंतर्गत निवडण्यात आलेले प्राथमिक आरोग्य केंद्राची
यादी २००८ - २००९

अ. क्र.	प्राथमिक आरोग्य केंद्राचे नांव	तालुका
१	कोंडी	उत्तर सोलापूर
२	मार्डी	उत्तर सोलापूर
३	औराद	दक्षिण सोलापूर
४	नरखेड	मोहोळ
५	पाटकूल	मोहोळ
६	अंधळगांव	मंगळवेढा
७	महूद बु.	सांगोला
८	कोळा	सांगोला
९	पिंपळनेर	माढा
१०	मानेगांव	माढा
११	चप्पळगांव	अक्कलकोट
१२	केम	करमाळा
१३	आगळगांव	बार्शी
१४	उपळे दुमाला	बार्शी
१५	पिलीव	माळशिरस
१६	मोरोची	माळशिरस
१७	शंकरनगर	माळशिरस
१८	रोपळे (पं)	पंढरपूर
१९	भाळवणी	पंढरपूर

ग्राम आरोग्य पोषण पाणीपुरवठा व स्वच्छता समिती

- लोकसंख्येच्या प्रमाणांत अनुदान वाटप
(१५०० पर्यंत लोकसंख्येस रुपये १०,०००/-, १५०० ते ३००० लोकसंख्येस रुपये १५,०००/- व ३००० व त्यापेक्षा जास्त लोकसंख्येस रुपये २०,०००/- प्रतिवर्ष)
- अंगणवाडी सेविका व समिती अध्यक्ष यांचे नांवे बँकेमध्ये संयुक्त खाते
- ग्रामपंचायत हद्दीतील परिसर स्वच्छता
- कुटुंब कल्याण व पोषण कार्यक्रम अमंलबजावणी करणे .
- सार्वजनिक विहीरीच्या बाबतीत स्वच्छता कार्यक्रम
- हातपंप व वीजपंप दक्षता घेणे बाबत ची कार्यवाही
- कुपोषित ग्रेड ३ व ४ ची बालकांसाठी उपचार करणे .

२४X ७ प्राथमिक आरोग्य केंद्र

जिल्ह्यांत सन २००७ - २००८ मध्ये २८ प्राथमिक आरोग्य केंद्राची २४X७

अंतर्गत निवड करण्यांत आली. सदर केंद्रामध्ये खालील सेवा देण्यांत येतात.

- २४ तास प्रसूती सेवा
- नवजात बालकांची काळजी
- जोखमीच्या वेळी संदर्भ सेवा
- प्रसूतीपूर्व सेवा व नियमित लसीकरण
- प्रसूती पश्चात सेवा
- लवकर व सुरक्षित सेवा
- आर.टी.आय. व एस.टी.आय. सेवा
- अत्यावश्यक प्रयोगशाळा सेवा.
- २४ तास रुग्णांना सेवा देणेसाठी स्टाफ नर्सची नियुक्ती

24 X 7 प्राआकेंद्र अंतर्गत कार्यरत प्राआकेंद्राची यादी

अ.क्र.	तालुक्यांचे नांव	कार्यरत प्राआकेंद्रे	
१	अक्कलकोट	चप्पळगांव, मैदगी, जेऊर	०३
२	दक्षिण सोलापूर	वळसंग, बोरामणी, औराद	०३
३	उत्तर सोलापूर	कोंडी, माडी	०२
४	मोहोळ	अनगर कामती, पाटकूल नरखेड	०४
५	मंगळवेढा	मरवडे, भोसे, अंधळगांव	०३
६	संगोला	जवळा, कोळा, महूद	०३
७	पंढरपूर	गादेगांव, कासेगांव	०२
८	माळशिरस	पिलीव, वेळापूर माळीनगर, मोराची माणकी	०५
९	माढा	मोडलिंग, टेंभुर्णी, मानेगाव, पिंपळनेर	०४
१०	बाशी	वैराग, आगळगांव	०२
११	करमाळा	कोटी, केम, जेऊर	०३
			३४